

Een feministische ontwikkelingsstrategie

Zijkant & Wetopia

In samenwerking met:

15 jonge vrouwen* uit de buurt,
Molenbeek Rebels, Atlemo, Periferia,
Toestand, The City is our Playground,
Leefmilieu Brussel, gemeente
Molenbeek, equal.brussels

*Wanneer we het in dit rapport over meisjes en vrouwen hebben, bedoelen we iedereen die zich als dusdanig identificeert.

The Feminist City

De stad is lang door en voor mannen gemaakt. Vrouwen en andere minderheden kunnen zich niet vrij bewegen in de publieke ruimte. Ze voelen zich onveilig, niet welkom, ze worden beperkt en gehinderd.

- Slechts 10% van de topstadsplanners en – architecten zijn vrouwen
- 9 op de 10 vrouwen zeggen dat ze zich soms onveilig voelen op openbare plaatsen

Doel: een stad creëren die **inclusief, toegankelijk en veilig** is voor alle mensen, ongeacht hun geslacht of genderidentiteit. Een feministische stad, dus. Onze rol: Bewustwording en beleidswerk rond gendersensitieve stadsplanning.

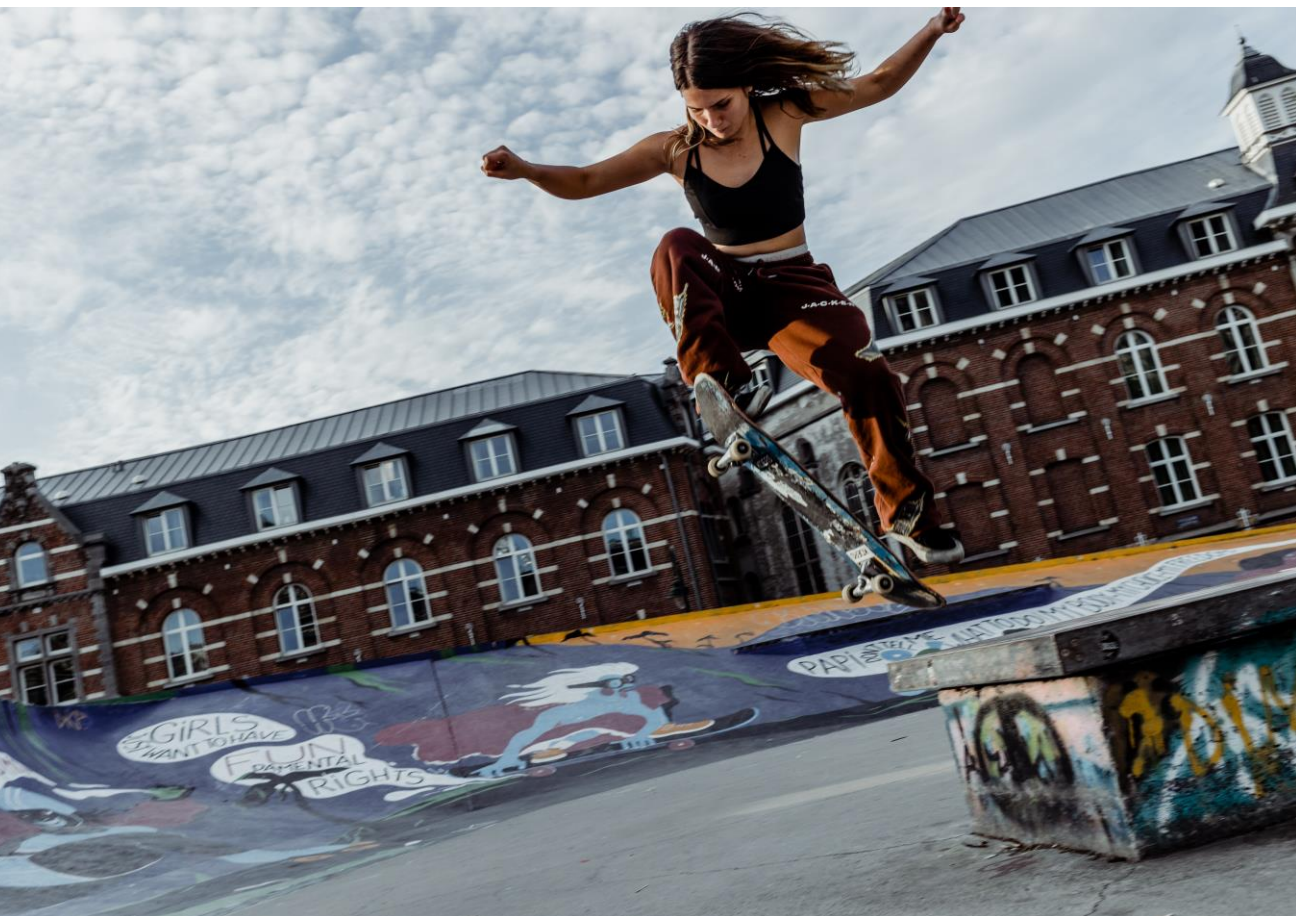
“Stadsplanners denken dat wat goed is voor hen, goed is voor iedereen, maar zij zijn vooral wit, middenklasse en man en houden daardoor met heel veel mensen geen rekening.”

– *Eva Kail, expert genderplanning*

Vervolg van Girls Make The City (Marollen)

Over de plaats van vrouwen in de stad

“Veel minder meisjes (37%) spelen buiten dan jongens (63%). Op sportveldjes is slechts 15% een meisje.”

- *Buitenspeelonderzoek, Kind & Samenleving*

Girls Play The City

Wat hebben jonge vrouwen nodig om vrij te bewegen in de openbare ruimte?

Deze vraag verenigde jonge vrouwen met verschillende interesses in een stukje Brussel dat ze delen: het Molenbeekse Westpark.

Samen co-creëerden ze zes gendersensitieve interventies.

Veiligheid

“Op school zijn we gelijkler dan op straat.”

De afwezigheid van vrouwen

“Als ik hier alleen zou zijn, zouden alle mannen kijken: wat doet zij hier?”

Mannen die de ruimte innemen

“Zelfs als er een meisje voetbalt, zal ze geen voet op dat veld durven zetten.”

Plaatsen zijn ontworpen voor mannen

“Fitnessstoestellen worden door mannen ingenomen.”

Meisjes zijn geen prioritaire groep voor beleidsmakers

“Ze denken niet aan ons.”

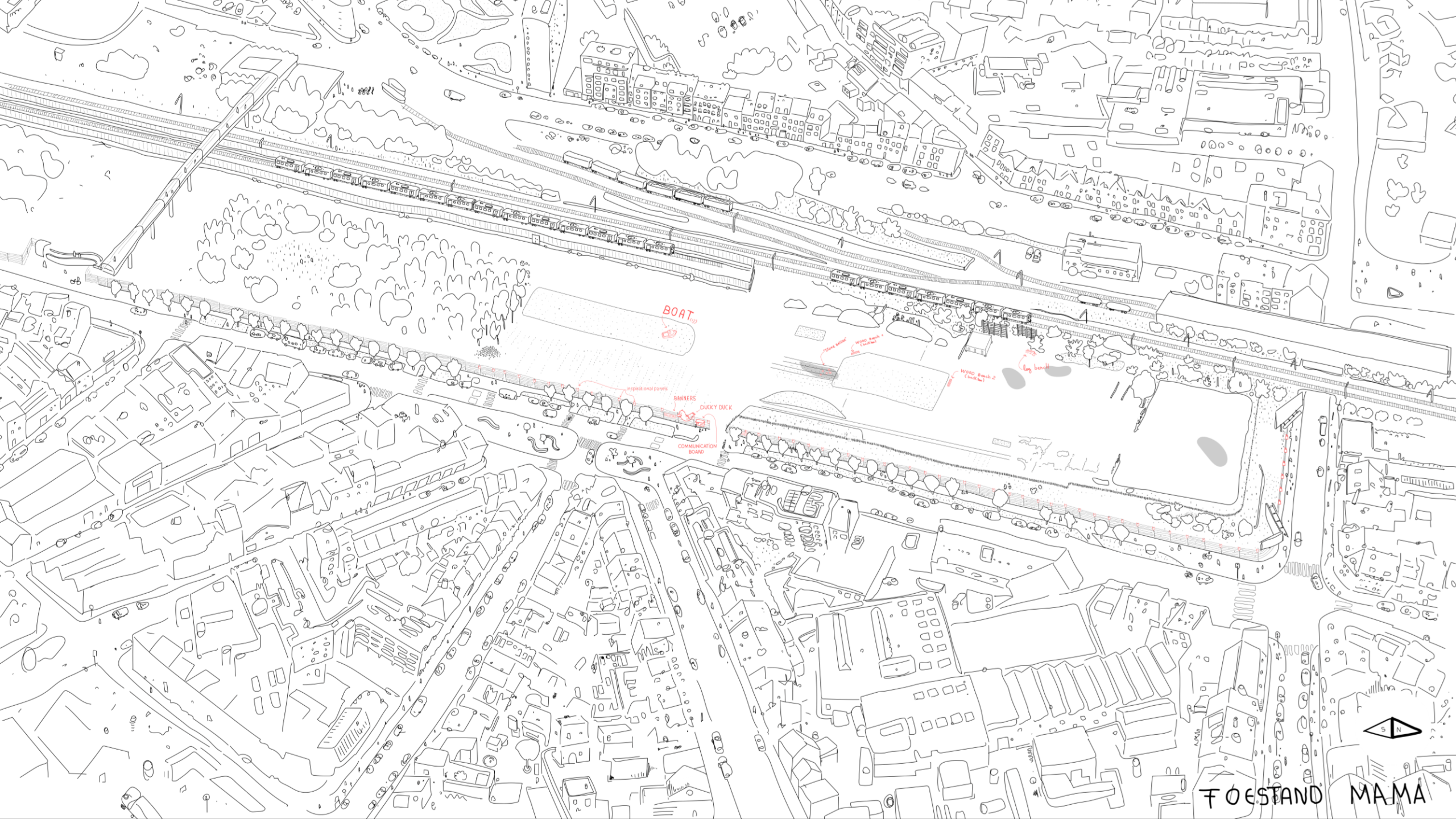
Wat zijn de uitdagingen voor meisjes?

Westpark

- Westpark, Molenbeek, 25.000 m²
- Tijdelijk park van Leefmilieu Brussel
- In 2026 komt er een permanent park
- Ondertussen zorgt Toestand vzw voor een gebruik en een activatie van het park door de ontwikkeling van een inclusieve sociaal-culturele dynamiek

BOAT

INGREDIENTIAL QUEUES

BANNERS

DUCKY DUCK

COMMUNICATION BOARD

TRUCK

WHEELS

WHEELS

BOAT

De deelneemsters

15 jonge vrouwen uit drie lokale organisaties:

- Molenbeek Rebels: sociaal basketinitiatief voor meisjes en vrouwen
- Atlemo: atletiekclub
- Periferia: vereniging rond participatieve democratie

Hun levens lopen uiteen, maar ze delen een plaats én een probleem: ze voelen zich niet vrij om te spelen en te sporten in de openbare ruimte.

Warda, 15 jaar, Molenbeek Rebels

“Wanneer ik naar basketterreinen ga, heb ik helemaal niet het gevoel dat ik daar mag zijn.”

Rania, 16 jaar, Periferia

“We voelen ons niet vrij in de openbare ruimte.”

Wiam, 17 jaar, Atlemo

“Het moet normaal zijn dat meisjes sporten.”

Nouhaila, 17 jaar, Periferia

“Ik wil meer plaats voor vrouwen en meisjes buiten.”

Yasmine, 19 jaar, Atlemo

“We hebben evenveel rechten in de openbare ruimte als jongens.”

Waarom doen ze mee?

De ondersteuners

- **Joke Quintens** (Wetopia) zorgt voor het ontwerp en de uitrol van het proces
- **Julie Van Garsse** en **Anniek Schelij** (Zijkant) nemen de coördinatie en communicatie op zich
- **Nabil Fallah** (Molenbeek Rebels), **Hamza Tajaouart** (Atlemo) en **Solenne Fierens** (Periferia) ondersteunen het proces
- **Felix Aerts**, **Charlotte Messeman** en **Sarah Soukri** (Toestand) verwelkomen ons in het park
- **Nanouk Vets** en **Silvia Alba** (The City is our Playground) verzorgen de grafische uitwerking
- **Floris Meert**, **Clémence Henault** en **Marjane Laabas** tekenen
- Met steun van **Molenbeek** en **Brussels Hoofdstedelijk Gewest**
- **Lynn Delbeecke** is de fotograaf

Aanpak

- Regeneratief ontwikkelen en ontwerpen
- Project (Westpark) in een buurt (Molenbeek West) in het licht van **grotere maatschappelijke uitdagingen** (levendige, leefbare en vrije plekken voor meisjes en vrouwen)
- Co-creatie
- Nieuwe allianties bouwen
- 4 workshops op 10, 11 en 14 mei 2023

WORKSHOP I: plek begrijpen

Wandeling door de buurt

Adviezen voor een levendige, leefbare & vrije plek

1. Creëer **afstand** tussen banken en plekje, zodat meisjes zich niet uitgehooft of bekeken voelen
2. Zorg voor routes, **verbinding** tussen plekken binnen het park
3. Maak een **sportplek** zoals een skatepark of een basketterrein en **organiseer lessen** en activiteiten, ook enkel met meisjes
4. Meisjes, kom **in groep** en organiseer jezelf

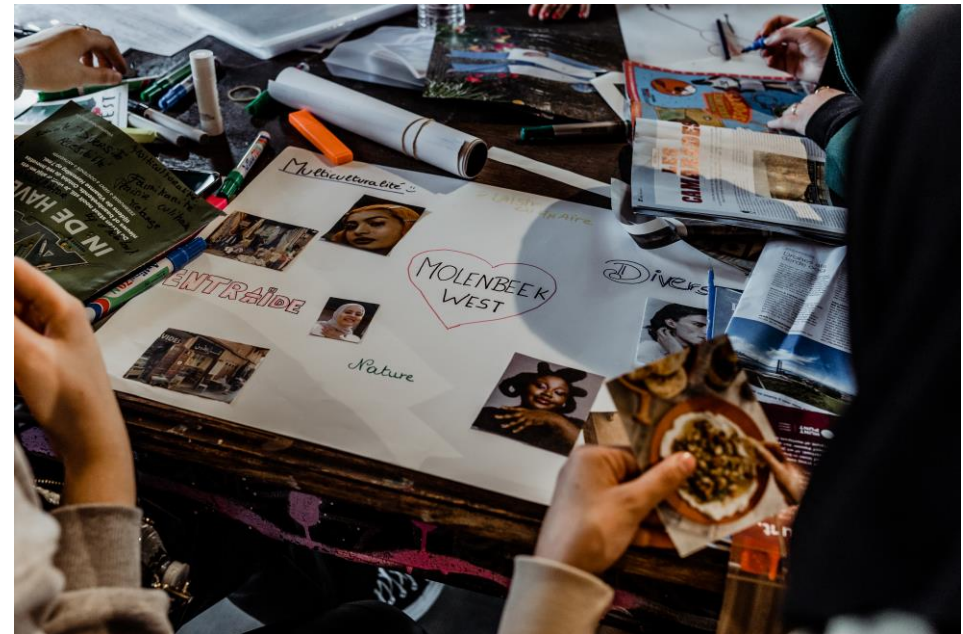
5. **Onderhoud** en organiseer het terrein, voorzie een afdak
6. Zorg voor **licht/verlichting**, dat geeft een belangrijke sfeer
7. Kleur! Hoe meer **kleur** hoe liever
8. Geef ruimte aan de **natuur** en de planten
9. Verminder het aantal **auto's**
10. Plaats voldoende banken met meerdere functies, bijvoorbeeld **picknick-banken**
11. Denk goed na over **sport- en spelmogelijkheden** die niet enkel door mannen worden ingenomen

12. Zorg dat de buurt niet alleen **winkels/voorzieningen** voor mannen biedt
13. Ontwikkel interventies en activiteiten voor **verschillende publieken**. Wat goed is voor kinderen is ook vaak beter voor meisjes, zeker op vlak van veiligheid
14. Rol een **sociaal ondersteuningsnet** uit, zodat we ons meer op ons gemak voelen
15. **Water** is altijd heel aangenaam en maakt een plek levend
16. Respecteer de **open plek** die ruimte geeft en verwelkomend voelt

WORKSHOP II: het potentieel van de plek

Waarom houden we van deze plek?

- Zeer goed openbaar vervoer-netwerk, **bereikbaarheid**
- Mensen spreken **meerdere talen**
- **Markt** als ontmoetingsplek
- **Feest!** Suikerfeest, voetbal...
- Een **open** huis, een **open** mentaliteit
- We voelen ons **thuis**, familie en vrienden
- Een **dichtbevolkte** gemeente
- **Iedereen kent elkaar**
- Sociale woningen, **sociale bescherming**
- Kinderen die vrij bewegen
- **Ontmoetingen**, gemakkelijk om contacten te leggen
- De vele **cafés** met papa's
- **Multiculturalisme**, diversiteit
- De **vele keukens**, lekker eten
- Veel **winkels** en nightshops
- **Levendig**, altijd wat te beleven
- Het **samenleven**, mensen helpen elkaar
- **Voetbalgek**, ambiance
- Het rijke (sportieve) **verenigingsleven**
- **Jeugthuizen**
- Plekken voor **vrouwen alleen** (bv Basic-Fit)
- **Natuur**: grote wens
- **Betaalbaarheid**
- Typische **taal** van hier

Meisjes ~~♥~~ Molenbeek (West)

- Niet genoeg **verlichting** op straat
- Niet genoeg **veiligheid** op straat
- **Geen park** goed voor vrouwen
- **Groepsdruk** bij jongens

- Centraal gelegen
- Plek voor ontmoeting
- Plek met veel potentieel
- Groot, veel ruimte
- Groen

Eerste ideeën voor een gendervriendelijk park

- **Gendervriendelijke sportinfrastructuur**

Trampolines, roller- en skatezone, mini-basketterreinen, finse piste, loop pistes

- **Andere vrouwvriendelijke infrastructuur**

Verlichting, (picknick)banken en schommels, kleuren, verbindingen in het park, water

- **Materiaal ter beschikking**

Containers met parasols, ligstoelen..., BBQ-zone

- **Organisatie en programmatie**

Inclusieve sportprogrammatie, spelavonden, wedstrijden meisjes >< jongens, girls only-activiteiten op een skatepark of een basketterrein

- **Ambassadeurschap in het park**

Rolmodellen, vertegenwoordigers, wekelijkse samenkomsten met meisjes, in groep komen, opkuis organiseren, bewaaksters

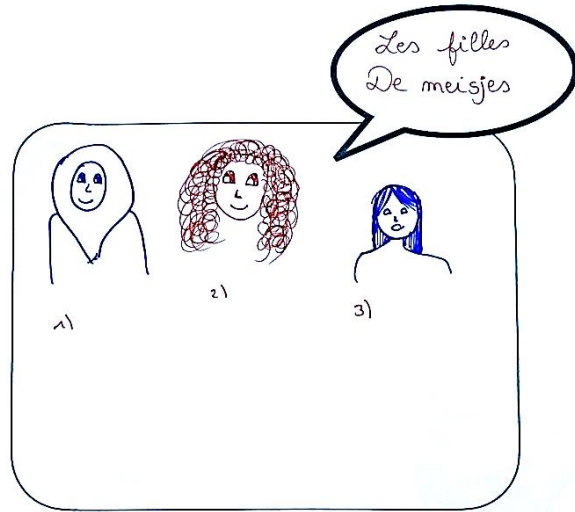
- **Feesten, evenementen en commerciële activiteiten**

Buurtfeesten, muziekfeest met eetstandjes, zondagmarkt, ijsjeskraam

WORKSHOP III: rollen in parkontwikkeling

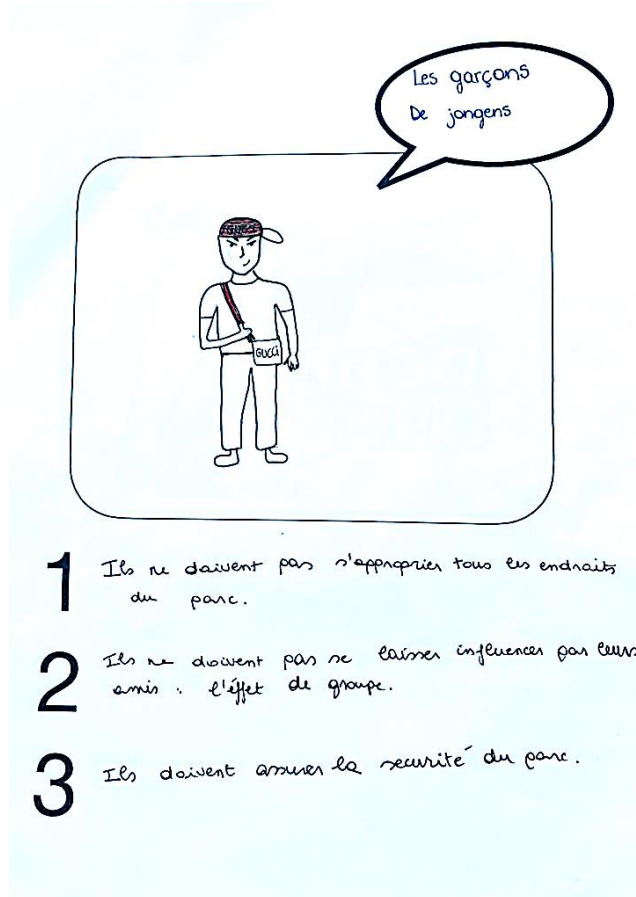
1 Se regrouper afin ~~de ne pas~~ se sentir en sécurité

2 Faire des campagnes sur les réseaux

3 Oser parler!

De meisjes

- Ze kunnen **in groep** komen, zo voelen ze zich veiliger
- Ze voeren **campagne** voor het park op sociale media, bv afspreken in het park om 18u.
- Ze **durven praten!**

Les garçons
De jongens

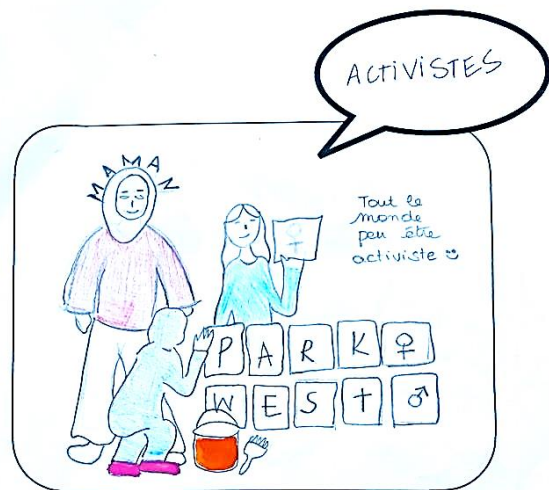
1 Ils ne doivent pas s'approprier tous les endroits du parc.

2 Ils ne doivent pas se laisser influencer par leurs amis : l'effet de groupe.

3 Ils doivent assurer la sécurité du parc.

De jongens

- Ze moeten zich niet alle plekken in het park toe-eigenen en **aanvaarden** dat er plekken voor meisjes zijn
- Ze laten zich niet beïnvloeden door hun vrienden (**groepsdruk**)
- Ze moeten de **veiligheid** in het park verzekeren

- 1 ORGANISER UNE CAMPAGNE DE COMMUNICATION SUR LE PARC ET L'INCLUSIVITÉ.
- 2 ORGANISER DES TEMPS DE PAROLE ENTRE FEMMES POUR DE SUJETS DE LA VIE QUOTIDIENNE.
- 3 ORGANISER DES SPORTS ET ACTIVITÉS ENTRE FEMMES.

De activisten

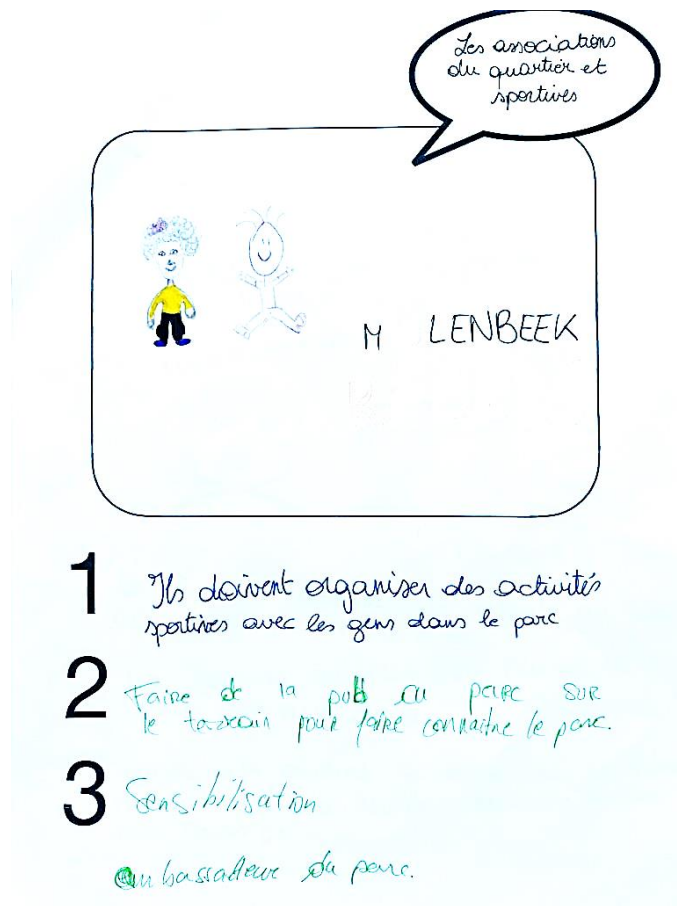
- Ze kunnen een **communicatiecampagne** organiseren over het park en de inclusiviteit ervan
- Ze organiseren **praatmomenten** voor vrouwen
- Ze zetten **sporten en activiteiten** voor vrouwen op poten

- 1 Écouter les demandes de la population
- 2 Proposer des initiatives pour encourager les gens à participer
- 3 Financer les activités.

De burgemeester

- Zij moet **luisteren** naar de vragen van de bevolking
- Zij kan **initiatieven voorstellen** om de mensen aan te moedigen om te participeren
- Zij **financiert** de activiteiten

De buurtorganisaties

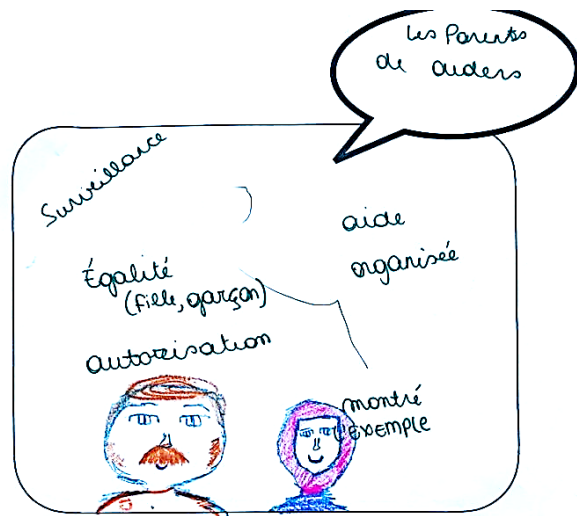
- Zij kunnen **sportactiviteiten** organiseren met de mensen in het park
- Zij maken **reclame** voor het park
- Zij kunnen **sensibiliseren**, ambassadeursrol opnemen

- 1 Il va faire un plan des terrains de basket
- 2 Contacter des entreprises
- 3 Examiner les lieux avant de faire son choix

De architecten

- Ze kunnen meer **basketterreinen** bouwen
- Ze contacteren **bedrijven**
- Ze moeten de **plekken bestuderen** alvorens beslissingen te maken

- 1 Les Parents ramène leurs enfants au fête de quartiers, (dans le parc)
- 2 les parents doivent être présent et donner un coup de main
- 3 les parents aident a organiser, les parent parle du Parc a leurs entourage et Ramène leurs amis,...

De ouders

- Zij brengen hun kinderen naar het buurtfeest (in het park), geven **toelating**
- Zij moeten **aanwezig zijn** en meehelpen
- Zij helpen **organiseren**
- Ouders **praten** over het park in hun netwerk, brengen vrienden mee
- Zij houden **toezicht**
- Zij geven het **goede voorbeeld**

WORKSHOP IV: interventies voor een gendervriendelijk park

In de context van de plek

Infra Sport ♀

Espace trampoline
Espace roller et skateboard.
Mini terrains basket pour espaces les filles (et garçons)
Pente finlandaise
50 m tracks

1. Het lijnenspel

Op een **inclusief sportveld** is er plaats voor iedereen. Dit lijnenspel splitst een basketterrein in twee helften, met aan de ene kant een lager net en aan de andere kant een hoger net. Het terrein wordt omsingeld door een 100m-looptrack en een skatezone.

Aandachtspunten: propere toiletten, esthetiek, banken, waterfontein

|| Créer une distance entre les bancs et les places, afin que les filles ne se sentent pas entendues ou observées et qu'elles puissent s'asseoir en groupe. Placer le terrain de basket dans un coin du parc. ||

Mariame, Mariame, Mariame

Hanneke, Mariame

PARK

- Luminaires
- Bancs de pique-nique
- balançoires
- Bancs

2

L'eau est toujours très agréable et dynamise un lieu.

Prévoir des itinéraires et des connexions entre les différents endroits du parc.

La couleur ! Plus il y a de couleurs, mieux c'est.

2. De babbel-schommels

Dubbele **babbelschommels** of hangbanken hangen aan de container van Toestand. Meisjes kunnen er samenzitten en babbelen.

Ook elders op het terrein zijn er schommels voor de kinderen.

À Lover

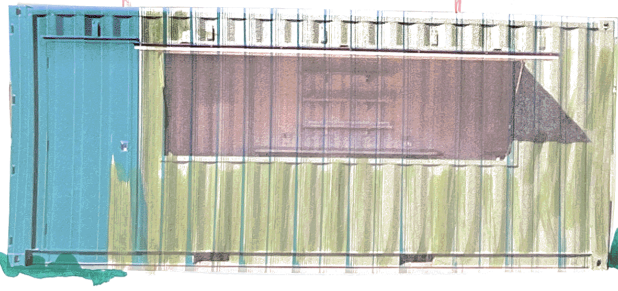

3. De uitleenbarak

In deze **rollende container** kan materiaal uitgeleend worden.

- Grote schaakborden (Brussel Leefmilieu)
- Parasols en ligstoelen
- Sportmateriaal (Atlemo, Molenbeek Rebels)
- Gezelschapsspelen
- BBQ materiaal

PARASOLS - TRANSATS -
JEUX - BALLONS - GRATUIT

3

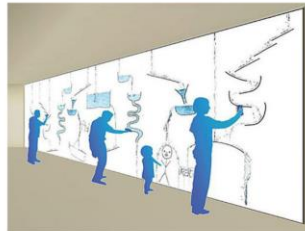
4. De xxx-totem

Op een **grote totem** aan de ingang van het park hangen affiches met de activiteiten.

Op de totem staan drie diverse meisjes. Ze verzinnebeelden de naam van het park, die door de meisjes van dit project werd bedacht.

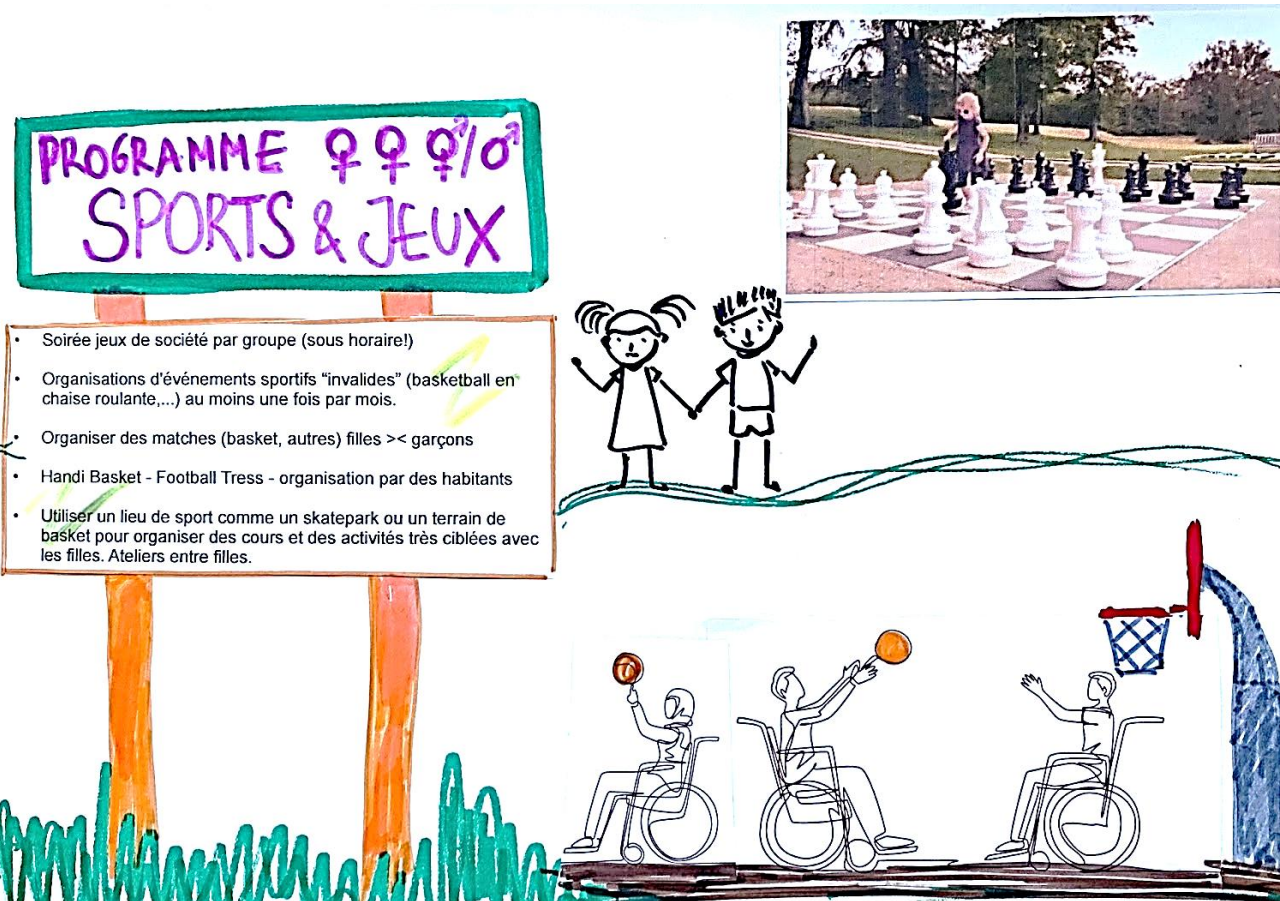
De totem is ook een soort landmark.

Suggesties voor de naam van het park: Malala / Meghan / Nala / Yasmine / Anissa / Yusra Mardini / andere sportieve vrouwen uit Molenbeek

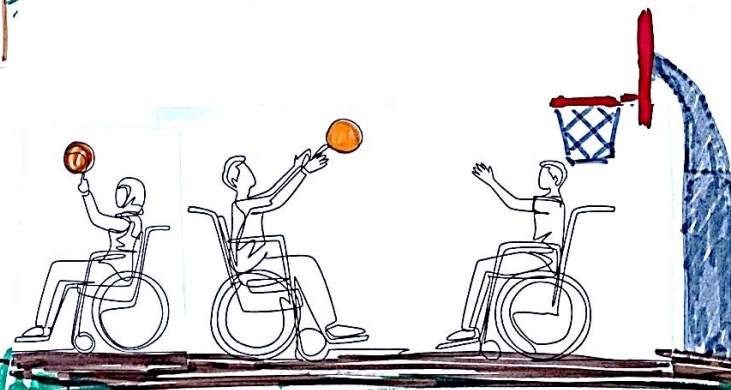
Andere ideeën:

- Muur van de totem schrijfbaar maken cocreeërbaar
- Leen of geef of uitwisselbibliotheek erin

PROGRAMME ♀♀♀/♂♂♂ SPORTS & JEUX

- Soirée jeux de société par groupe (sous horaire!)
- Organisations d'événements sportifs "invalides" (basketball en chaise roulante,...) au moins une fois par mois.
- Organiser des matches (basket, autres) filles >> garçons
- Handi Basket - Football Tress - organisation par des habitants
- Utiliser un lieu de sport comme un skatepark ou un terrain de basket pour organiser des cours et des activités très ciblées avec les filles. Ateliers entre filles.

5. Claiming space- programma door meisjes

Kleine evenementen (1 x maand)

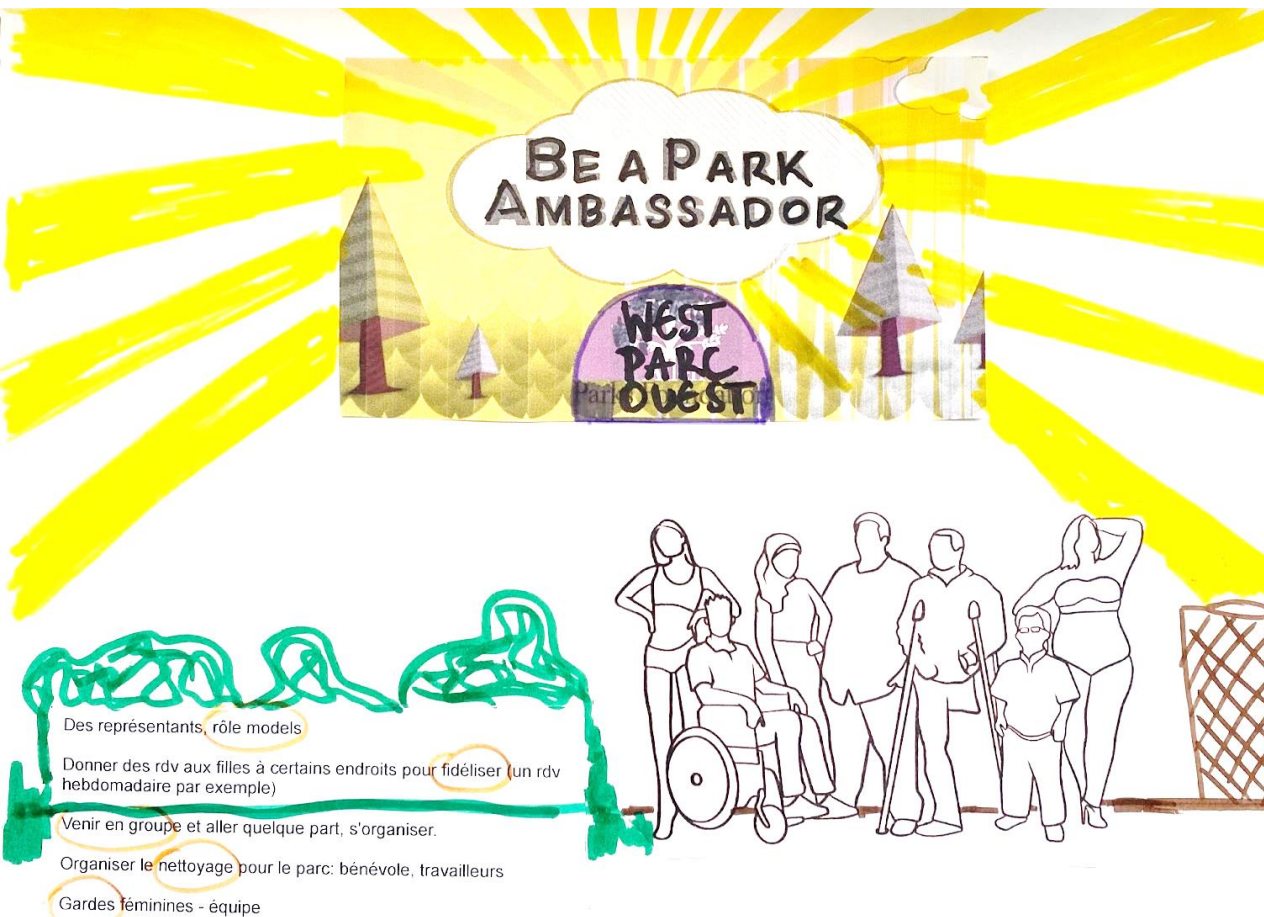
- Gezelschapsavond (bv. weerwolf)
- Eerste vrijdag/maand: futból 3 of handibasket (open voor iedereen)
- Laatste vrijdag/maand: park voor meisjes
- Eerste zaterdag/maand: kampvuur
- Weekend: sportinitiaties bv. (roller)skate

5. Claiming space- programma door meisjes

Grote evenementen (1 x jaar)

- LENTE Buurtfeest: ballonnenboog aan ingang, eetstandjes (mama's koken), podium (jonge talenten), springkasteel, BBQ, buurtverenigingen
- LENTE Muziekfeest
- PASEN Eitjes zoeken
- RAMADAN Iftar XXL (open voor iedereen)
- HALF SEPTEMBER Multicultureel feest
- HALLOWEEN Verkleedfeest

6. De parkambassadrices

Rolmodellen en vertegenwoordigsters van het park lanceren een wekelijkse meet up met meisjes om hen vertrouwd te maken met het park.

Ze komen in groep komen en organiseren activiteiten.

Ze regelen eveneens de opkuis van het park en zorgen voor een ploeg van vrouwelijke parkwachters.

Vervolg

- Onze **aanbevelingen** naar beleidsmakers en stadsplanners
- Een **fotoverhaal** van het proces
- Start **uitrol** voorgestelde interventies:
 - Lijnenspel door The City Is Our Playground x Toestand x Molenbeek Rebels x Atlemo (augustus-september)
 - Programmatie van activiteiten in het park door Periferia x Molenbeek Rebels x Atlemo (start in september)
 - Activatie parkambassadrices